

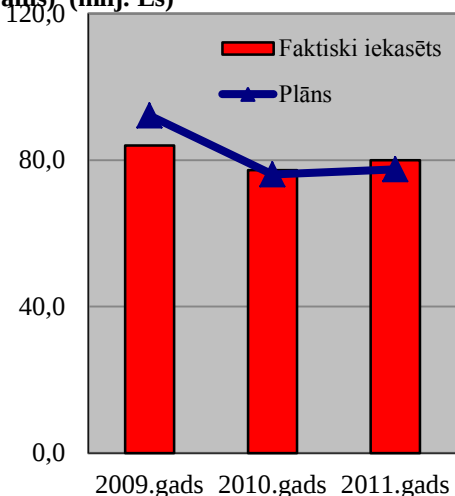
Alkohola aprite 2011.gadā

1. Akcīzes nodokļa ieņēmumi par alkoholiskajiem dzērieniem

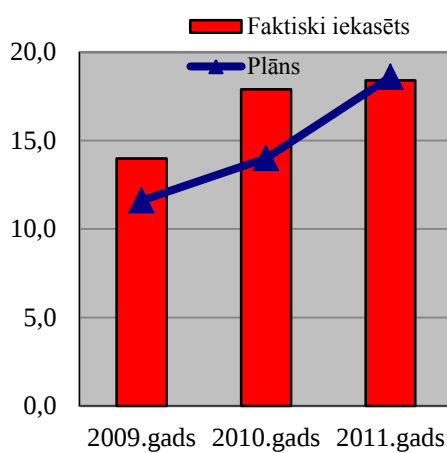
2011.gadā **akcīzes nodoklis par alkoholiskajiem dzērieniem** (neieskaitot alu) **iekasēts Ls 80 milj.** apmērā, kas par Ls 3 milj. jeb 3,5% vairāk kā 2010.gadā.

Savukārt **par alu akcīzes nodoklis** 2011.gadā **iekasēts Ls 18,4 milj.** apmērā, kas ir par Ls 0,5 milj. jeb 3 % vairāk kā 2010.gadā (skat. 1. un 2.pielikumu).

Akcīzes nodokļa ieņēmumi par alkoholiskajiem dzērieniem (bez alus) (milj. Ls)

Akcīzes nodokļa ieņēmumi par alu (milj. Ls)

Akcīzes nodokļa ieņēmumu pieaugums saistīts ar 2011.gadā patēriņam Latvijā nodoto legālo alkoholisko dzērienu apjomu (ieskaitot alu) pieaugumu par 4% salīdzinot ar 2010.gadu. Tāpat akcīzes nodokļa ieņēmumus pozitīvi ietekmēja no 2011.gada 1.jūnija paaugstinātā akcīzes nodokļa likme pārējo alkoholisko dzērienu grupai (skatīt 3.pielikumu), kas ieņem dominējošo lomu akcīzes nodokļa ieņēmumu struktūrā alkoholam, un tā rezultātā papildus ikmēneša maksājumiem tika ieskaitīti arī ieņēmumi no akcīzes nodokļa starpības pārrēķina.

2. Alkoholisko dzērienu aprītē iesaistīto komersantu loks

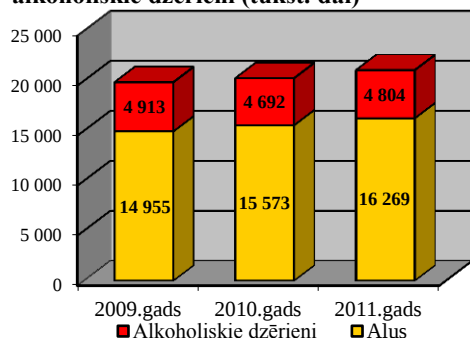
2011.gada decembra beigās:

- 122 komersantiem ir 138 spēkā esošas licences akcīzes preču noliktavas turētāja darbībai, no tiem 23 komersantiem ir spēkā esošas licences uz atvieglotiem nosacījumiem – tie ir mazie alkoholisko dzērienu ražotāji, kuri ražo vīnu, raudzētos dzērienus vai pārējos alkoholiskos dzērienus no savā īpašumā vai valdījumā esošajos dārzos un dravās iegūtajiem produktiem vai savvaļā augošiem augiem Alkoholisko dzērienu aprites likumā noteikto limitu ietvaros;
- licences reģistrēta nosūtītāja darbībai ir spēkā 48 komersantiem;
- 2 komersantiem ir spēkā licences reģistrēta saņēmēja darbībai;
- 226 komersantiem bija spēkā esošas licences alkoholisko dzērienu vairumtirdzniecībai;
- 4705 komersantiem - licences alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecībai un 211 licences alus mazumtirdzniecībai.

3. Patēriņam Latvijā nodotie alkoholiskie dzērieni

Alkoholisko dzērienu apjoms, kas nodots patēriņam Latvijā, un to struktūra, ņemot vērā piemērojamās akcīzes nodokļa likmes, ir vieni no būtiskākajiem rādītājiem, kas vistiešākā veidā ietekmē akcīzes nodokļa ieņēmumus valsts budžetā.

Patēriņam Latvijā nodotie alkoholiskie dzērieni (tūkst. dal)

2.attēls

2011.gadā patēriņam Latvijā nodoti:

- 4804 tūkst. dekalitri (turpmāk – dal) alkoholisko dzērienu, kas ir **par 2% vairāk** nekā 2010.gadā (skatīt 4.pielikuma 1.tabulu), taču salīdzinājumā ar 2009.gadu vērojams samazinājums par 2%;
- 16269 tūkst. dal alus, kas **par 4% pārsniedz** 2010.gada (skatīt 5.pielikumu), un par 9% 2009.gada rādītāju.

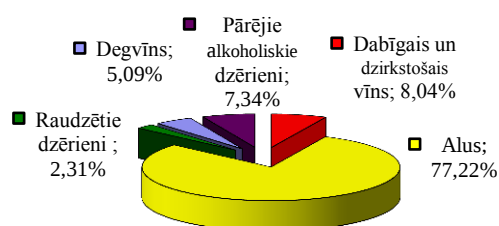
2011.gadā pieaugums vērojams alkoholisko dzērienu daudzumam (ieskaitot alu) gan pēc tā apjoma (+4%), gan pēc absolūtā alkohola (a/a) daudzuma (+2%). Realizācijas apjomi palielinājušies visām alkoholisko dzērienu grupām, vienīgais izņēmums ir degvīns (skatīt 4.pielikuma 2. tabulu).

2011.gadā vislielāko īpatsvaru (77%) no valstī realizācijai novirzītajiem alkoholiskajiem dzērieniem sastāda alus (skat 3.attēlu), taču salīdzinoši zemās akcīzes nodokļa likmes dēļ, akcīzes nodokļa ieņēmumos par alkoholiskiem dzērieniem alus sastāda tikai nepilnus 19%. Alus realizācijas apjomi, salīdzinājumā ar 2010.gadu, ir palielinājušies par 5%.

3.attēls

Neskatoties uz zemo īpatsvaru alkoholisko dzērienu realizācijas sortimentā (kopumā 12%), degvīna un pārējo „spirtoto” alkoholisko dzērienu apjoms akcīzes nodokļa ieņēmumos sastāda 70%. 4.pielikuma 2.tabulā ir redzamas precīzas izmaiņas realizācijas apjomos katram alkoholisko dzērienu veidam, izmaiņas alus realizācijas apjomos redzamas 5.pielikumā.

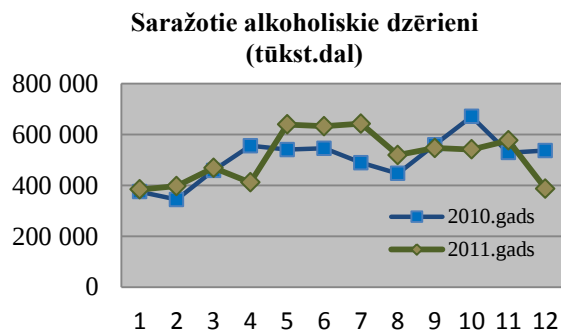
Kopējā alkoholisko dzērienu struktūra (% no realizācijas Latvijā) 2011.gadā

Informāciju par lielākajiem komersantiem 2011.gadā skatīt 7. pielikumā, savukārt Latvijas patērētāju vidū populārāko alkoholisko dzērienu nosaukumus 8.pielikumā.

4. Alkoholisko dzērienu ražošana

Alkoholisko dzērienu (neskaitot alu) ražošana 2011.gadā veikta 37 akcīzes preču noliktavās, kurās saražoti 6231 tūkst. dal, un šis apjoms **par 2% pārsniedzis** 2010.gada rādītāju (skat. 4.pielikuma 1.tabulu).

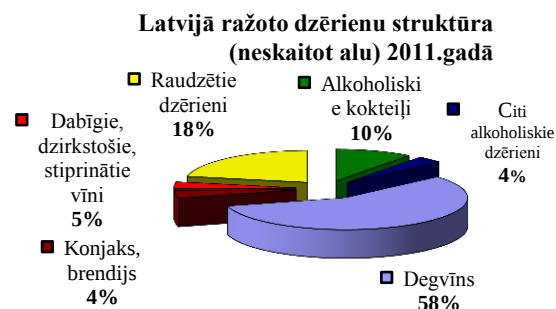
4.attēls

2011.gadā salīdzinājumā ar 2010.gadu ir notikušas nelielas izmaiņas Latvijā ražoto dzērienu struktūrā:

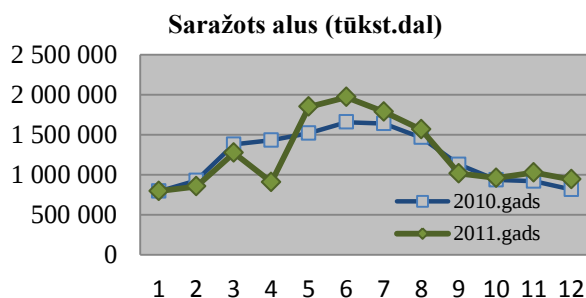
- samazinājies valstī ražotā degvīna apjoms par 290 tūkst. dal, jeb par 7%, kas attiecīgi samazināja tā īpatsvaru kopējā ražoto dzērienu struktūrā no 64% 2010.gadā uz 58% 2011.gadā;

5. attēls

- samazinājies vīnu grupas dzērienu ražošanas apjoms par 64 tūkst. dal, jeb par 16%;
- nepilnas divas reizes (par 500 tūkst. dal) pieaudzis otrās lielākās Latvijā ražoto alkoholisko dzērienu grupas – raudzēto dzērienu – apjoms, kas saražoto dzērienu sortimentā pieaudzis līdz 18%.

Mazie alkoholisko dzērienu ražotāji t.i. komersanti, kam ir spēkā esošas licences uz atvieglotiem nosacījumiem 2011.gadā saražojusi 1,7 tūkst.dal alkoholiskos dzērienus, no šī apjoma 93% sastāda raudzēto dzērienu grupas dzērieni.

6.attēls

Alus ražošana **2011.gadā** veikta 20 akcīzes preču noliktavās, kopumā saražoti 15328 tūkst. dal alus un šis apjoms **par 6% pārsniedzis** 2010. gada rādītāju.

Uz 2011.gada decembra beigām 16 komersantiem ir piešķirts patstāvīgās mazās alus darītavas statuss. No kopējā Latvijā 2011.gadā saražotā alus apjoma

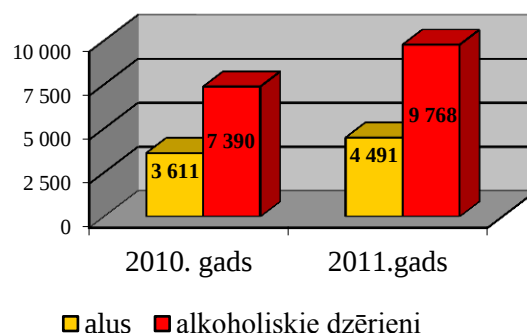
mazajās alus darītavās (tādējādi saņemot akcīzes nodokļa atvieglojumus) saražoti 11% jeb 1622 tūkst. dal alus.

5. Importēto/ievesto alkoholisko dzērienu ievēšana Latvijā

7.attēls

Lielākā daļa (98%) alkoholisko dzērienu Latvijā tiek importēti/ievesti, izmantojot akcīzes preču noliktavas. Akcīzes preču noliktavās ievestie preču apjomi neietekmē akcīzes nodokļa ieņēmumus, jo tie tiek pārvietoti un uzglabāti atliktā akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā, kā arī liela daļa dzērienu atliktajā akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā tiek pārvietoti uz citām ES dalībvalstīm vai eksportēti.

Latvijā ievestie alkoholiskie dzērieni un alus (tūkst.dal)

2011.gadā Latvijā importēti/ievesti 9768 tūkst. dal alkoholisko dzērienu (neskaitot alu), kas ir **par 32% vairāk** kā 2010.gadā. Vairāk kā puse (51%) no Latvijā ievestā alkohola ir vīns un 42% - pārējie alkoholiskie dzērieni. (skat. 4.pielikuma 1.tabulu).

Alus 2011.gadā Latvijā kopumā importēts/ievests 4491 tūkst. dal apjomā, kas ir **par 24% vairāk** kā 2010.gadā (skat. 5.pielikuma 1.tabulu).

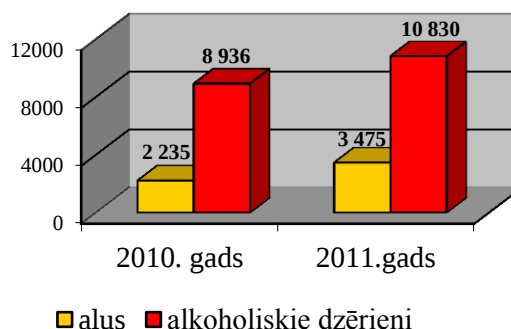
6. Alkoholisko dzērienu nosūtīšana uz ES dalībvalstīm un eksportam

Kopumā 2011.gadā no Latvijas izvesti 10 830 tūkst. dal alkoholisko dzērienu (neskaitot alu), kas ir par 1893 tūkst. dal jeb **par 21% vairāk** kā 2010. gadā (skat. 4.pielikuma 3.tabulu). No tiem 81% eksportēti, galvenokārt uz Krieviju un ASV, uz citām ES dalībvalstīm nosūtīti 19%, no tā lielākais apjoms nosūtīts uz Igauniju un Lietuvu. Uz trešajām valstīm izvestajā produkcijā dominē dažāda veida stiprie alkoholiskie dzērieni, savukārt uz Eiropas valstīm tiek vesti galvenokārt raudzētie dzērieni.

8.attēls

Alus 2011.gadā no Latvijas izvests 3475 tūkst. dal apjomā, un salīdzinot ar 2010.gadu, šis apjoms pieaudzis par 55% (skat. 5.pielikuma 2.tabulu). Alus no Latvijas pārsvarā tiek izvests uz ES dalībvalstīm – 92% no kopējā 2011.gadā izvestā alus apjoma izvests uz Igauniju un Lietuvu.

No Latvijas izvestie alkoholiskie dzērieni un alus (tūkst.dal)

7. Spirta aprite

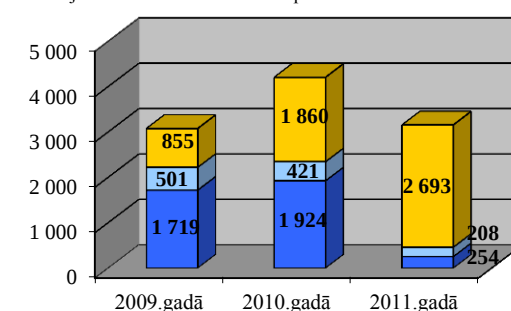
Latvijā spirta aprite tiek stingri reglamentēta saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību, kas paredz arī ierobežotu spirta apritē iesaistīto personu loku – etilspirta ražošanu 2011.gadā veikuši trīs komersanti četrās akcīzes preču noliktavās, vienam no tiem saistībā ar būtiskiem akcīzes preču aprites pārkāpumiem decembra sākumā ir anulēta licence. Etilspirta ievešanu no citām valstīm 2011.gadā veikuši septiņi komersanti, galvenokārt – alkoholisko dzērienu ražotāji.

9.attēls

Faktiski visa spirta aprite Latvijā notiek atliktajā akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā, tādēļ akcīzes nodokļa ieņēmumus tiešā veidā tie neietekmē. Detalizētus spirta aprites rādītājus skatīt 6.pielikumā.

2011.gadā Latvijā kopumā saražoti 462 tūkst. dekalitru absolūtā spirta (dal a/a), kas ir par 1882 tūkst. dal a/a jeb **par 80% mazāk** kā 2010.gadā. Minētais saistīts ar aizvien

Latvijā apritē esošā etilspirta izcelsme (tūkst. dal a/a)

pieaugošo Latvijā ievestā un importētā spirta apjomu. 55% no 2011.gadā valstī saražotā spirta ir dehidratētais spirts.

2011.gadā Latvijā tika ievesti 2693 tūkst. dal a/a etilspirta, kas ir **par 45% vairāk** salīdzinot ar 2010.gadu. Etilspirts 2011.gadā Latvijā ievests no Austrijas, Beļģijas, Francijas, Igaunijas, Krievijas, Lietuvas, Nīderlandes, Polijas, Slovākijas un Vācijas.

No kopējā 2011.gadā valstī pieejamā etilspirta apjoma – 3325 tūkst. dal a/a (krājumi gada sākumā + saražots + ievests Latvijā):

- **47%** izmatoti alkoholisko dzērienu ražošanā un šis apjoms ir par 543 tūkst. dal a/a jeb 54% lielāks kā 2010.gadā, kas saistīts ar to, ka ievestais spirts aizstāj pārējās spirtu saturošās izejvielas, kuru apjoms, kas izmantots dzērienu ražošanā, salīdzinājumā ar 2010.gadu ir samazinājies par 81% (skat. 6.pielikuma 3.tabulu);

10.attēls

- **35%** tika izmantoti denaturēšanā, un tā apjoms salīdzinot ar 2010.gadu samazinājies par 38%. Lielākā daļa (86%) no denaturētā spirta ir daļēji denaturētais spirts (ar 4% benzīna piedevu), kas tiek izvests uz kaimiņvalstīm. Straujais denaturētā spirta apjoma samazinājums vietējā tirgū saistīts ar Eiropas Savienības prasību ieviešanu

Latvijas nodokļu politikā, kas no 2011.gada janvāra atcēla iespēju piemērot samazinātu likmi Latvijas noliktavās jauktajai degvielai. Uzņēmēji izmanto iespēju saņemt degvielu no citām ES dalībvalstīm ar jau pievienotu etilspirtu, tādējādi samazinās pieprasījums pēc denaturāta vietējā tirgū;

- **14%** etilspirta izvesti uz citām ES dalībvalstīm, un to apjoms salīdzinot ar 2010.gadu samazinājies par 62%. Tai pat laikā vairāk kā divas reizes palielinājies no Latvijas izvestā daļēji denaturētā spirta apjoms;

- citiem spirta patērētājiem nodotais etilspirta apjoms salīdzinājumā ar 2010.gadu ir palielinājies par 2%, taču tie ir salīdzinoši nelieli apjomi, kas kopējā izlietojumā sastāda **1%**.

